

IES AS LAGOAS

PLAN ANUAL DO DEPARTAMENTO
DE ORIENTACIÓN

Curso 2023/2024

ÍNDICE

1. XUSTIFICACIÓN BASEADA NO CONTEXTO.....	3
2. OBXECTIVOS XERAIS.....	5
3. PLANIFICACIÓN XERAL E ACCIONS PRIORITARIAS	
3.1 PLANIFICACIÓN XERAL.....	6
3.2 ACCIONS PRIORITARIAS.....	8
4. ESTRATEXIAS DE INTERVENCIÓN.....	29
5. CRITERIOS DE AVALIACIÓN.....	33
..	
ANEXOS.....	34

1. XUSTIFICACIÓN BASEADA NO CONTEXTO

O labor orientador, no marco da Lei Orgánica 3/2020, do 29 de decembro, pola que se modifica a Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación, debe contribuír ao logro dos principios básicos que nelas se propoñen:

- Inclusión educativa.
- Educación de calidade para todo o alumnado.
- Equidade na educación que garanta a igualdade de oportunidades.
- Esfuerzo compartido por todas as persoas que compoñen a comunidade educativa.

A nova lei adopta un enfoque de igualdade de xénero a través da coeducación e fomenta a aprendizaxe da igualdade efectiva de mulleres e homes, a prevención da violencia de xénero e o respecto á diversidade afectivo-sexual, introducindo a orientación académica e profesional con perspectiva inclusiva e non sexista e considerándoa como un dos factores que favorecen a calidade da ensinanza.

Por outra parte, a escolarización do alumnado con necesidade específica de apoio educativo deberá estar rexida polos principios de inclusión e participación, calidade, equidade, non discriminación e igualdade efectiva no acceso e permanencia no sistema educativo e accesibilidade universal para todo o alumnado, seguindo tamén a filosofía do DUA, diseño universal de aprendizaxe: uso de múltiples formas de expresión, motivación e representación.

Dentro deste marco lexislativo, a orientación ten que ser entendida como un proceso permanente, responsabilidade de todo o equipo docente e coordinado pola persoa orientadora. Ademais, ha de ser **planificada** e **sistémica** (é dicir, dirixirse a todos os sectores da comunidade educativa, xa que todos eles forman un sistema no que as relacións que se establecen entre os seus membros inflúen en todos os demais e en si mesmos).

A orientación educativa e profesional desenvólvese, de acordo co establecido no Decreto 120/98 polo que se regula a orientación educativa e profesional na Comunidade Autónoma de Galicia, e na Orde do 24 de xullo de 1998 que o desenvolve, nos tres niveis que estruturan a organización escolar:

- na aula, **acción tutorial**.
- no centro, **departamento de orientación**.

- servizos externos, **equipos de orientación específicos**.

O modelo de intervención do departamento de orientación, tratará de adecuarse ás necesidades que vaian xurdindo, tendo en conta a quen van dirixidas as actuacións, e o contexto no que se desenvolven. Estruturarase en **programas** que se axusten aos tres principios fundamentais de **prevención, desenvolvemento e intervención social**.

Para o desenvolvemento das súas funcións o departamento de orientación actuará en tres ámbitos interrelacionados: **acción tutorial, atención á diversidade e orientación académica e profesional**.

Para realizar este plan debemos partir dunha análise do proxecto educativo e da memoria anual do departamento de orientación, tendo en conta as características dos diferentes membros que compoñen a comunidade educativa, é dicir, a contorna socio-cultural, centro, alumnado e familias.

Ademais, a traxectoria sanitaria que un ano máis seguimos a vivir por mor da COVID-19, obriga ao departamento de orientación a priorizar aquelas actuacións dirixidas a garantir o benestar emocional de toda a comunidade educativa, sendo máis necesaria que nunca a intervención no ámbito das emocións.

2. **OBXECTIVOS XERAIS DO DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN**

- a. Dar a coñecer as súas funcións ao profesorado de novo ingreso e ás familias e sensibilizar aos distintos sectores da comunidade educativa da súa importancia para contribuír ao desenvolvemento integral do alumnado.
- b. Fomentar á personalización da educación, favorecendo o desenvolvemento de todos os aspectos da persoa concreta e individualizada.
- c. Colaborar na prevención das dificultades de aprendizaxe ou problemas de desenvolvemento persoal e social e na intervención, cando se produzan, axustando a resposta educativa ás necesidades particulares do alumnado.
- d. Favorecer os procesos de madurez persoal, de desenvolvemento da propia identidade e dun sistema de valores.
- e. Contribuír á axeitada relación entre os distintos integrantes da comunidade educativa.
- f. Resaltar os aspectos orientadores da educación: "orientación en e para a vida", atendendo ao contexto real do alumnado e ao futuro que poida proxectar para sí mesmo, favorecendo a adquisición de aprendizaxes funcionais.
- g. Promover a orientación educativa e profesional.
- h. Impulsar a acción titorial, colaborando e asesorando ao profesorado titor na planificación de actividades axeitadas ás necesidades do grupo-clase e nas actuacións individuais cos seus titorandos.
- i. Coordinar as accións de orientación e titoría do centro.
- j. Orientar e implicar ás familias na educación dos seus fillos e fillas.
- k. Potenciar a colaboración con outros departamentos de orientación da zona, co equipo de orientación específico, cos servizos sociais dos concellos e centros de saúde da zona e con calquera outra institución pública ou privada que poida contribuír a unha millor formación do profesorado, familias e alumnado.
- l. Garantir o apoio e o acompañamento emocional do alumnado.

3. PLANIFICACIÓN XERAL E DEFINICIÓN DE ACCIÓNS PRIORITARIAS

3.1. Planificación xeral

3.1.1. **Constitución do Departamento de Orientación:** de acordo co establecido no artigo 53 da Orde do 1 de agosto de 1997 *pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento do Decreto 324/1996 polo que se aproba o Regulamento orgánico dos institutos de educación secundaria e se establece a súa organización e funcionamento*, constitúese o departamento de orientación, cos seguintes membros:

NOME	FUNCIÓN
Gil Mosquera, Emilia	Mestra de pedagogía terapéutica
Ariana Fernández Alvarez	Xefa do departamento de orientación
Xavier Alvarez Camba	Orientador
Franco Soto, María	Mestra de audición e linguaxe

3.1.2. **Orientadores:** co fin de optimizar o labor orientadora, repartiranse o traballo da ESO e do bacharelato, no réxime ordinario, por cursos. Deste xeito, no curso 2023/2024, estruturarase do seguinte xeito:

- Ariana Fernández Alvarez: xefatura de departamento e atención a 3º ESO, 4º ESO e 2º Bacharelato.
- Xavier Alvarez Camba: 1º ESO, 2º ESO e 1º Bacharelato.

3.1.3. Plan de reunións dos membros do departamento: o departamento de orientación reunirse como mínimo mensualmente previa convocatoria da xefa do departamento de orientación. As reunións co profesorado titor serán convocadas pola xefatura de estudos, ás cales acudirán os titores e o orientador dos cursos que corresponda.

3.1.4. Coordinación con outros membros da comunidade educativa:

— **Co equipo directivo**, de cara a promover, coordinar e facilitar o deseño e desenvolvemento das actividades de orientación e tutoría, así como procurar a dispoñibilidade de espazos e tempos axeitados e recursos humanos e materiais para a execución das mesmas.

— **Co profesorado titor**, para o deseño e desenvolvemento do plan de acción tutorial e o seguimento dos procesos de ensino-aprendizaxe do alumnado. Con periodicidade quincenal serán convocadas pola xefatura de estudos, reunións de titores por niveis coa presenza do orientador correspondente.

— **Co profesorado** en xeral, para organizar o proceso de ensino-aprendizaxe de xeito que se dirixa á educación integral e personalizada dos alumnos e alumnas, para asesoralos na implementación das oportunas medidas de atención á diversidade e para realizar o oportuno seguimento destas medidas.

— **Cos servizos sociais e co servizo de Menores**, para a colaboración na detección de situacións de risco dos menores e na intervención para mellorar as condicións persoais e familiares.

— **Cos departamentos de orientación dos centros adscritos** (CEIP Curros Enríquez, CEIP Manuel Sueiro e CEIP Mestre Vide): manteranse encontros periódicos co fin de unificar criterios de actuación na labor orientadora. E especialmente a finais do curso de cara á facilitar o paso de primaria a secundaria dos alumnos de 6º de primaria.

— **Outros:** coa asociación de nais e pais do alumnado, a través da súa presidencia; cos responsables de programas de prevención e intervención (Cruz Vermella, educación familiar do Concello, Concellería de Saúde...) para organizar actividades conxuntas dirixidas á comunidade educativa.

3.1.5. Actividades complementarias planificadas polo departamento para o curso 2023/2024: o longo do curso se programan actividades complementarias en colaboración coa vicedirección do IES, principalmente charlas e talleres de Cruz Vermella, Quérote etc.. centradas en aspectos como a prevención de hábitos nocivos, a igualdade de xénero, a sexualidade etc. Neste momento existe unha planificación moi preliminar , polo tanto se incluírá a relación definitiva de actividade na memoria final do departamento.

3.2. Accións prioritarias

3.2.1. NO ÁMBITO DA ACCIÓN TITORIAL

3.2.1.1. *Respecto ao profesorado:*

- Aportar aos titores e titoras o material necesario para o desenvolvemento do PAT. O departamento de orientación entregará un cuestionario, que debe cubrir o alumnado, co fin de coñecer datos persoais e académicos relevantes sobre o alumnado e recoller información sobre a súa situación educativa e emocional. O profesorado titor remitirá os cuestionarios ao orientador correspondente para a súa análise e posterior entrevista co alumnado que se determine, segundo as respostas do cuestionario. Serán devoltos ao profesorado titor para que os lea e custodie.
- Colaborar na análise das necesidades do profesorado titor e demais profesorado do centro en relación ao desenvolvemento da acción titorial, así como asesoramento aos equipos e ao profesorado individual.
- Colaborar no seguimento, avaliación e revisión do PAT, como instrumento dunha educación de calidade.

3.2.1.2. *Respecto ás familias:*

- Cooperar na relación titores/as-familias para a solución de problemas que afecten aos seus fillos e fillas.

- Propor actuacións que promovan unha maior participación e implicación das familias na vida do centro e na educación das súas fillas e fillos.

3.2.1.3. *Respecto ao centro:*

- Colaborar co equipo directivo na elaboración de criterios para otorgar as titorías.
- En relación coa **promoción da convivencia e á resolución pacífica de conflitos** :
  - o Asesorar e participar no seguimento e avaliación do plan de convivencia.
  - o Colaborar na diagnose do estado da convivencia no centro.
  - o Promover a sensibilización dos distintos axentes educativos sobre a importancia da convivencia como elemento fundamental para o desenvolvemento persoal e social.
  - o Dinamizar as medidas que se propoñan para a mellora da convivencia no centro e na promoción de condutas tolerantes.
  - o Coordinar, en colaboración coa xefatura de estudos, a aula de convivencia e elaborar material específico para levar a cabo co alumnado remitido á ela.
  - o Diseñar actuacións para o alumnado con problemas continuados de conduta, levando a cabo con eles programas de intervención individuais e colectivos.

3.2.1.4. *Respecto ao alumnado:*

- Coordinar accións que favorezan o tránsito do alumnado entre etapas educativas, especialmente cando implique o cambio de centro educativo (*ver propostas no ámbito da orientación académica e profesional*).
- Asistir aos distintos grupos e niveis da ESO e BAC, para desenvolver actividades específicas de orientación previstas no PAT e no Plan de Orientación Académica e Profesional.
- Asesorar e prestar apoio individual ao alumnado segundo as demandas e necesidades que vaian xurdindo.
- Potenciar actividades formativas dirixidas ao alumnado.

No marco do Plan de Acción Titorial, no presente curso académico prográmanse as seguintes actividades a desenvolver co alumnado de Educación Secundaria

Obrigatoria, por parte do profesorado titor e de profesionais externos ao centro, coa colaboración do departamento de orientación:

1º ESO:

TEMPORALIZACION	ACTUACION	BLOQUE	RESPONSABLES
1º TRIMESTRE	Acollida	Convivir	Profesorado titor
	Técnicas de estudo	Pensar	Profesor titor/a
2º TRIMESTRE	CONVIVENCIA	Convivir	Profesor titor/a
	Prevención do acoso	Convivir	Profesor titor/a
3º TRIMESTRE	Orientación académica e profesional	Decidir	Orientadora

2º ESO:

TEMPORALIZACION	ACTUACION	BLOQUE	RESPONSABLES
1º TRIMESTRE	Acollida	Convivir	Profesorado titor
	Elección de delegado/a	Convivir	Profesor titor/a
2º TRIMESTRE	Prevención do acoso	Convivir	Profesor titor/a
3º TRIMESTRE	Orientación académica e profesional	Decidir	Orientadora

3º ESO:

TEMPORALIZACION	ACTUACION	BLOQUE	RESPONSABLES
1º TRIMESTRE	Acollida	Convivir	Profesorado titor
	Uso das cortornas virtuais	Convivir	Quérote +

2º TRIMESTRE	Prevención do acoso	Convivir	Plan Director
3º TRIMESTRE	Orientación académica e profesional	Decide	Orientadora

4º ESO:

TEMPORALIZACION	ACTUACION	BLOQUE	RESPONSABLES
1º TRIMESTRE	Acollida	Convivir	Profesorado titor
2º TRIMESTRE	Saúde mental	Benestar	CHOU
3º TRIMESTRE	Orientación académica e profesional	Decide	Orientadora

En cada trimestre incluíranse, ademáis, actividades relativas a distintas celebracións (día dos dereitos humanos,muller, violencia de xénero, paz...

Se aportarán materiais e recursos ó profesorado titor a través da aula virtual do IES e a través de correo electrónico.

3.2.2. NO ÁMBITO DA ORIENTACIÓN ACADÉMICA E PROFESIONAL

3.2.2.1. Respecto ao profesorado:

- Coordinar o proceso de desenvolvemento do Plan de Orientación Académica e Profesional, de acordo coas directrices establecidas pola comisión de coordinación pedagóxica.
- Potenciar a colaboración de todo o profesorado na orientación académica e profesional do alumnado, informándoo sobre as aplicacións profesionais das súas respectivas materias e asesorándoo sobre a elección de optativas e itinerarios.

3.2.2.2. Respecto ás familias:

- Orientar ás familias sobre as opcións académicas e profesionais que se lle ofrecen aos seus fillos e fillas; así como das axudas económicas para realizar os seus estudos posteriores, a través de entrevistas individuais e reunións colectivas, se é o caso.
- Ofrecer asesoramento máis específico a aquelas familias con fillos/as que presenten necesidades específicas de apoio educativo.

3.2.2.3. Respecto ao alumnado:

- Facilitar a transición da educación primaria á educación secundaria.
- Axudar o alumnado a tomar decisións sobre as distintas opcións que se lles presentan ao remate de cada curso/etapa, tanto a nivel formativo como profesional, a través do asesoramento individual e grupal.
- Diseñar e levar a cabo accións específicas que faciliten a transición do sistema educativo ao mundo laboral, con especial atención ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.
- Informar sobre a formación profesional básica e sobre a valoración da experiencia laboral.
- O departamento de orientación porá a disposición do alumnado información relativa ás ensinanzas de réxime especial.

3.2.2.4. Outras:

- Asesorar a toda a comunidade educativa sobre as posibilidades que ofrece o sistema educativo, facilitando a madurez vocacional e a toma de decisións do alumnado.
- Promover a colaboración con diferentes entidades públicas e privadas en relación coa formación e información académica e profesional.
- Empregar as tecnoloxías da información e da comunicación no asesoramento e información ao alumnado e ás familias:
  - o Información na aula virtual e na páxina web do centro.
  - o Difusión do blog sobre orientación académica e profesional (blogueorientagal.wordpress.com) elaborado en colaboración con outros orientadores e orientadoras de distintos centros educativos de Galicia.
  - o Búsqueda de información polo propio alumnado, co obxecto de que adopte decisións autónomas e responsables sobre o seu futuro de formación e emprego.
  - o Difusión de experiencias e materiais.

No marco do Plan de Orientación Académica e Profesional, no presente curso académico prográmanse as seguintes actividades para levar a cabo co alumnado:

1º ESO		
BLOQUES TEMÁTICOS	CONTIDOS	RECURSOS
AUTOCONECAMENTO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cualidades. ▪ Aficións. ▪ Aptitudes. ▪ Rendemento académico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cadernos de orientación de distintas editoriais. ▪ Cuestionarios on line. ▪ Páxina web do centro(dpto. Orientación: programa Orientaline) ▪ Vídeos. ▪ Blogs de orientación. ▪ Sesión informativa dapersona orientadora.
COÑECEMENTO DO SISTEMA EDUCATIVO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Estrutura do sistema educativo. ▪ Características da etapa de ESO: materias de 1º, promoción e titulación. ▪ Materias de 2º ESO. 	
COÑECEMENTO DO MUNDO LABORAL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Profesións. 	
TOMA DE DECISIÓNS	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pasos a seguir nunha toma dedecisións. 	

2º ESO		
BLOQUES TEMÁTICOS	CONTIDOS	RECURSOS
AUTOCONOCIMIENTO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cualidades/limitacións. ▪ Intereses profesionais. ▪ Aptitudes. ▪ Rendemento académico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cadernos de orientación de distintas editoriais. ▪ Cuestionarios on line. ▪ Páxina web do centro(dpto. Orientación: programa Orientaline). ▪ Vídeos. ▪ Blogs de orientación. ▪ Sesión informativa dapersoa orientadora.
COÑECEMENTO DO SISTEMA EDUCATIVO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Estrutura do sistema educativo. ▪ Criterios de promoción. ▪ Opcións académicas ▪ Materias de 3º ESO. 	
COÑECEMENTO DO MUNDO LABORAL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Profesións. 	
TOMA DE DECISIONS	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elección de materias para 3º ESO. 	

3º ESO		
BLOQUES TEMÁTICOS	CONTIDOS	RECURSOS
AUTOCOÑECEMENTO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Intereses profesionais. ▪ Aptitudes. ▪ Rasgos de personalidade. ▪ Análise do historial académico: motivación, puntos fortes e débiles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cadernos de orientación de distintas editoriais. ▪ Cuestionarios on line. ▪ Páxina web do centro (dpto. Orientación: programa Orientaline).
COÑECEMENTO DO SISTEMA EDUCATIVO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Criterios de promoción ▪ Itinerarios académicos en 4º ESO. ▪ Opcións co título da ESO. ▪ Opcións sen o título da ESO. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vídeos. ▪ Blogs de orientación. ▪ Taboleiro do dpto. orientación. ▪ Sesións informativas da persoa orientadora. ▪ Charlas informativas de persoal alleo ao centro (outros IES, Universidades, Forzas Armadas, profesionais de distintos ámbitos laborais, ...).
COÑECEMENTO DO MUNDO LABORAL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Profesións. ▪ Profesiograma. Cuestionariodunha profesión. ▪ Oposicións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Entrevistas individuais coa persoa orientadora.
TOMA DE DECISIÓNS	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elección do itinerario educativoe materias de 4º de ESO. 	

4º ESO		
BLOQUES TEMÁTICOS	CONTIDOS	RECURSOS
AUTOCOÑECEMENTO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Intereses profesionais. ▪ Aptitudes. ▪ Personalidade. ▪ Rendemento académico. ▪ Valores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cadernos de orientación de distintas editoriais. ▪ Cuestionarios on line.
COÑECEMENTO DO SISTEMA EDUCATIVO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Estrutura do sistema educativo. ▪ Criterios de titulación. ▪ Opcións académicas co título da ESO. ▪ Opcións académicas sen título da ESO. ▪ Bolsas e axudas. ▪ Prazos de admisión e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Páxina web do centro (dpto. Orientación: programa Orientaline). ▪ Outras páxinas web (CIUG, Consellería Educación, MEC, Universidades,...).
COÑECEMENTO DO MUNDO LABORAL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Profesiões. ▪ Profesiograma. Cuestionariodunha profesión. ▪ Oposicións. ▪ SEPE (Servicio Público de Empleo Estatal)/Empresas de traballo temporal. ▪ Formación ocupacional. ▪ Proceso de inserción laboral: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Carta de presentación. ✓ Curriculum vitae. ✓ Pruebas psicotécnicas. ✓ Entrevistas de selección. ✓ Autoemprego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vídeos. ▪ Blogs de orientación. ▪ Taboleiro do dpto. orientación. ▪ Sesións informativas da persoa orientadora. ▪ Charlas informativas de persoal alleo ao centro (outros IES, Universidades, Forzas Armadas, profesionais de distintos ámbitos laborais, ...).
TOMA DE DECISIÓNS	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Proceso de toma de decisións: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Identificar as diferentes alternativas. ✓ Sopesar os pros e contras decada alternativa. ✓ Decidir e elaborar un plan de acción. ✓ Deseño do itinerario persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Entrevistas individuais coa persoa orientadora.

1º e 2º BACHARELATO		
BLOQUES TEMÁTICOS	CONTIDOS	RECURSOS
AUTOCONECIMENTO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aptitudes. ▪ Personalidade. ▪ Rendemento académico. ▪ Intereses profesionais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cuestionarios on line. ▪ Páxina web do centro (dpto. Orientación: programa Orientaline). ▪ Outras páxinas web (CIUG, Consellería Educación, MEC, Universidades,...). ▪ Blogs de orientación. ▪ Taboleiro do dpto. orientación. ▪ Sesións informativas da persoa orientadora. ▪ Charlas informativas de persoal alleo ao centro (outros IES, Universidades, Forzas Armadas, profesionais de distintos ámbitos laborais, ...). ▪ Entrevistas individuais coa persoa orientadora.
COÑECIMENTO DO SISTEMA EDUCATIVO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Criterios de promoción e ▪ Cambio de modalidade. ▪ Opcións académicas co título de Bacharel. ▪ Opcións académicas sen título de Bacharel. ▪ Bolsas, axudas e premios. ▪ Prazos de admisión e 	
COÑECIMENTO DO MUNDO LABORAL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ O mercado laboral. ▪ Oposicións. ▪ SEPE (Servicio Público de ▪ Empresas de traballo temporal (ETT) ▪ Formación ocupacional. ▪ Proceso de inserción laboral: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Carta de presentación. ✓ Curriculum vitae. ✓ Probas psicotécnicas. ✓ Entrevistas de selección. ✓ Autoemprego. 	
TOMA DE DECISIONS	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1º BACH: elección das materias de 2º. ▪ 2º BACH: elección de estudos posteriores ou incorporación ao mundo laboral. 	

Na ESO, estas actuacións levaranse a cabo na hora presencial de titoría, e as orientadoras tamén atenderán ao alumnado nos recreos fixados nos seus respectivos horarios.

Co alumnado de bacharelato realizaranse reunións colectivas cos distintos grupos dos dous cursos da etapa, en horas de clase cedidas polo profesorado, e asesoramento individualizado nos recreos que fixen as orientadoras.

3.2.3. NO ÁMBITO DA ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

3.2.3.1. Respecto ao profesorado:

- Colaborar cos departamentos didácticos no deseño e implementación de medidas que favorezan o desenvolvemento persoal, social e cognitivo e para que se potencie a aprendizaxe das materias que por teren carácter instrumental van facilitar a adquisición doutros contidos curriculares.
  - Asesorar e ofrecer recursos á comunidade educativa que favorezan a posta en práctica de medidas organizativas e curriculares de atención á diversidade que precisa o alumnado.
  - Colaborar cos departamentos que o demanden na elaboración ou revisión das súas programacións e sobre as medidas de atención á diversidade; incidindo na necesidade de que se contemplen distintos niveis de dificultade que dean resposta á diversidade presente nas aulas.
  - Fomentar a coordinación entre as ensinanzas de educación primaria, secundaria obrigatoria e postobrigatoria coa finalidade de garantir o principio de continuidade da orientación na escolarización do alumnado.
  - Colaborar co profesorado na prevención, detección e tratamento de dificultades de aprendizaxe.
  - Impulsar a realización, por parte do profesorado, dunha avaliación inicial do alumnado e colaborar na avaliación inicial do alumnado que inicia a educación secundaria obrigatoria, realizando as avaliacións psicopedagóxicas que como consecuencia se consideren pertinentes.
- ⑩ Asesorar aos titores/as e ao profesorado en xeral na cumprimentación da documentación académica do alumnado, en especial do que recibe medidas de atención á diversidade.

- Asesorar e facilitar instrumentos e materiais necesarios ao profesorado implicado na elaboración e desenvolvemento de adaptacións curriculares significativas e reforzos educativos.
- Levar a cabo un seguimento/revisión e modificación das medidas de atención á diversidade adoptadas, en colaboración cos titores/as e profesorado do grupo.
- Colaborar na identificación de alumnos e alumnas para agrupamentos flexibles, programas de diversificación curricular, exención de cursar a 2ª Lingua Estranxeira e ciclos de formación profesional básica.
- Colaborar co profesorado no afianzamento de hábitos de estudo e traballo que favorezan a aprendizaxe autónoma e o desenvolvemento das capacidades do alumnado, así como afianzar o sentido do traballo en equipo, a valoración das aportacións dos demais e o respecto a outras formas diferentes de pensar.
- Informar ao profesorado dos resultados das avaliacións psicopedagóxicas levadas a cabo nos cursos anteriores e das que se realicen no presente curso.

3.2.3.2. *Respecto ao alumnado:*

- Revisar os expedientes do alumnado que comeza a ESO e do que se incorpora ao centro.
- Solicitar información sobre este alumnado aos centros de orixe, canalizando a información a través dos departamentos de orientación.
- Identificar as necesidades específicas de apoio educativo.
- Levar a cabo as avaliacións psicopedagóxicas do alumnado que o precise, nos prazos de tempo que permitan ofrecerlle a resposta educativa máis axeitada.
- Elaborar e actualizar informes para aqueles alumnos/as con necesidades específicas de apoio educativo.
- Atender directamente as demandas do alumnado en relación con calquera aspecto que inflúa no seu proceso de ensinanza/aprendizaxe e/ou no seu desenvolvemento persoal e social.
- Participar no deseño e colaborar no desenvolvemento de programas específicos de aprendizaxe para o alumnado procedente do estranxeiro, dirixidos tanto ao coñecemento da lingua e da cultura como a actuar sobre as súas posibles carencias de coñecementos básicos.

- Revisar e modificar as medidas de apoio e/ou reforzo que estea a recibir o alumnado para avanzar na prevención dos problemas de aprendizaxe e na loita contra o fracaso escolar.
- Facer un seguimento do alumnado con adaptación curricular significativa e asesorar e apoiar ao profesorado na atención ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.

3.2.3.3. *Respecto ás familias:*

- Promover actividades informativas e orientadoras que impliquen ás familias na consecución dos obxectivos educativos.
- Orientalas para que asuman responsablemente a educación dos seus fillos e fillas.
- Orientar ás familias do alumnado que presenta necesidades específicas de apoio educativo, de cara a conseguir o maior grao de implicación nas actividades de reforzo e apoio á aprendizaxe dos seus fillos e fillas.

3.2.3.4. *Respecto ao centro:*

- Asesorar e colaborar na revisión do proxecto educativo.
- Participar na recollida e actualización de datos sobre o alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e sobre as medidas específicas de atención á diversidade que se están a levar a cabo no centro.
- Promover actuacións dirixidas á mellora continua da calidade.
- Favorecer unha educación intercultural e impulsar a aplicación do plan de acollida para o alumnado procedente do estranxeiro.
- Asistir ás sesións de avaliación.
- Contribuír á dinamización do funcionamento das estruturas organizativas do centro, analizando os posibles cambios que se deban introducir para optimizar a utilización dos recursos existentes.
- Colaborar co equipo de biblioteca no deseño e desenvolvemento do proxecto lector.
- Propor medidas encamiñadas a diminuír o absentismo escolar e o abandono temperán de estudos.
- Colaborar na detección de necesidades de formación permanente do profesorado do centro e dinamizar a participación dos equipos docentes en proxectos e programas de innovación.

3.2.3.5. Outras:

- Informar e asesorar a toda a comunidade educativa sobre lexislación en materia educativa.
- Asesorar aos equipos docentes e aos equipos directivos en temas de avaliación, promoción e titulación, as posibles consecuencias para o alumnado das correspondentes decisións e as opcións académicas e profesionais que delas se derivan, así como asesoramento ao alumnado e ás súas familias.
- Deseñar, en colaboración cos equipos de orientación específicos, accións de atención temperá que proporcionen respostas educativas apropiadas e adaptadas de carácter preventivo e compensador ás necesidades educativas específicas.
- Traballar cos profesionais dos servizos sociais no desenvolvemento de actividades e programas de carácter preventivo destinados a alumnos/as e/ou a pais e nais e intercambio de información recollida sobre alumnado escolarizado no centro.
- Colaborar con outros servizos da zona (Unidade de Saúde Mental Infanto-Xuvenil, centros sanitarios, gabinetes psicopedagóxicos...).

3.2.3.6. Apoío do profesorado de pedagogía terapéutica (PT) e de audición e linguaxe (AL):

- **Destinatarios:**

O profesorado de PT/AL prestará atención docente directa ao alumnado con necesidade específica de apoio educativo:

- ✓ Necesidades educativas especiais: alumnado que require, por un período da súa escolarización ou ao longo de toda ela, determinados apoios e atencións educativas específicas derivadas de discapacidade, trastornos graves de conduta ou da comunicación e da linguaxe.
- ✓ Dificultades específicas de aprendizaxe.
- ✓ Trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH).
- ✓ Altas capacidades intelectuais.
- ✓ Incorporación tardía ao sistema educativo.
- ✓ Condicións persoais ou de historia escolar.

O profesorado de pedagogía terapéutica apoiará prioritariamente a:

- ◆ Aqueles alumnos/as con medidas extraordinarias de atención á diversidade (ACS).
- ◆ Aquel alumnado que presente necesidades específicas aínda que non requira modificación dos elementos básicos do currículo; sempre que estas necesidades non poidan ser resoltas polo propio profesor/a.

A atención ao segundo grupo de alumnos/as non debe supoñer reducir a atención que require o alumnado con adaptación curricular significativa, principal destinatario das actuacións do profesorado especialista de pedagogía terapéutica.

A especialista en audición e linguaxe apoiará prioritariamente ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo asociadas a dificultades de tipo comunicativo-lingüístico. Unha vez atendidas estas necesidades, se aínda ten dispoñibilidade horaria, prestará atención docente directa ao alumnado con necesidades específicas de apoio nas linguas, cos mesmos criterios que o profesorado de pedagogía terapéutica.

• **Criterios específicos para a aplicación do apoio:**

- ◆ Os criterios de normalización e inclusión deben presidir todas as decisións e deberán ser compatibles co de máxima eficacia, de xeito que a intervención deste profesorado especialista farase só cando sexa a opción máis ventaxosa para o alumno/a.
- ◆ En ningún caso, o alumnado poderá recibir atención docente directa por parte do profesorado de PT/AL, sen a prescritiva avaliación psicopedagóxica.
- ◆ Trátase dunha medida reversible e poderá ter un carácter temporal ou para todo o curso académico.
- ◆ O apoio complementará pero nunca substituirá á acción educativa ordinaria.

- ◆ Garantírase a coordinación de todos os profesionais implicados no proceso, así como a revisión periódica e sistemática das distintas actuacións.
- ◆ O traballo debe centrarse nos elementos da adaptación que son máis difíciles de abordar polo profesorado ordinario, debido á especialización que requiren ou á especificidade das tarefas, recursos, materiais, etc.
- ◆ Realízase, prioritariamente, nas materias instrumentais (Lingua Galega/Castelá e Matemáticas) e naqueles outros aspectos básicos para a adquisición de aprendizaxes (atención, memoria, razoamento...).
- ◆ O horario de apoio coincidirá co horario do grupo de referencia nas materias que se van a reforzar.
- ◆ Evítanse as saídas durante o horario semanal completo dunha mesma materia.

- **Criterios para decidir a modalidade de apoio:**

- ⑩ A modalidade de apoio determinarase en cada caso en función de:
  - As necesidades detectadas.
  - As posibilidades humanas, materiais e organizativas do centro.
  - Dar prioridade ás respostas inclusivas.
- ⑩ O apoio debe planificarse de forma individualizada e flexible (tanto no que se refire á modalidade como ás técnicas, actividades, número de sesións...).
- ⑩ Sempre que sexa posible, o apoio realizase fora da aula ordinaria seguindo a lexislación vixente.

Avaliación e rexistro:

- A avaliación do progreso deste alumnado realizarana conxuntamente o profesorado de materia e o profesorado de PT/AL, nunha reunión previa a cada sesión de avaliación que se celebre ao longo do curso e na que decidirán as cualificacións nas materias nas que reciben apoio.

□ No apartado de observacións do informe trimestral de información ás familias, o profesorado de apoio poderá incluír aqueles aspectos que considere relevante comunicar á familia.

□ A atención docente do profesorado de PT/AL, quedará rexistrada nos documentos correspondentes como RE (reforzamento educativo), no caso de alumnado que non teña adaptación curricular significativa.

□ Ao final do curso elaborárase, en coordinación co profesorado, un informe final para cada alumno/a.

- **Comunicación coas familias:**

- ◆ É importante manter un contacto periódico coas familias para informalas sobre a intervención especializada que se está a realizar cos seus fillos/as.

- **Coordinación co profesorado:**

- ◆ Para deseñar o plan de traballo destes especialistas e garantir, deste xeito, a conexión e continuidade do traballo realizado, é imprescindible a coordinación entre o profesorado de apoio e o profesorado que imparte as materias na aula ordinaria. Con este obxecto, realizaranse reunións periódicas para concretar os contidos que se van reforzar, avaliar a evolución dos alumnos/as e adoptar as decisións oportunas.

3.2.3.7. **Aportacións do departamento ao proxecto lector e ao plan anual de lectura.**

- **OBXECTIVOS:**

Co alumnado:

- Promover a consolidación de hábitos lectores e escritores.
- Incrementar a capacidade do alumnado para ler con exactitude, fluidez e comprensión.
- Contribuír á mellora da expresión oral e escrita.
- Favorecer o emprego da biblioteca escolar.
- Potenciar a biblioteca como centro de recursos e fonte de información.
- Promover a lectura como vía de acceso á información.

- Desenvolver a autonomía do alumnado, potenciando o seu sentido crítico e selectivo en canto ás lecturas.
- Buscar, localizar e seleccionar información en textos escritos en diferentes soportes (webs, libros, folletos, revistas...).

Co profesorado:

- Asesorar ao profesorado no deseño e desenvolvemento das medidas recollidas no proxecto lector do centro e no plan anual de lectura.

Coas familias:

- Impulsar o uso da biblioteca escolar, onde o departamento de orientación porá a disposición das familias libros con orientacións sobre diferentes temas relacionados coas súas fillas e fillos.

• ACTUACIÓNS CO ALUMNADO:

❖ No ámbito da orientación académico-profesional:

- Consultar textos, en soporte impreso (revistas, folletos, libros...) e dixital sobre saídas laborais e profesionais.

❖ No ámbito da acción tutorial:

- Cando se abordan os temas transversais na titoría e cando se organizan actividades para as celebracións (día da Paz, contra a violencia...), o alumnado ten que informarse, buscar e seleccionar información en libros, revistas, periódicos, internet, letras de cancións...; facer murais, debates, exposicións, reflexións escritas, entrevistas, etc.
- No programa de técnicas e hábitos de estudo abórdanse directamente actividades relacionadas coa lectura: lectura comprensiva, lectura fácil, velocidade lectora, ou aprender a facer resumos e esquemas.

❖ No ámbito do apoio ao proceso de ensino-aprendizaxe:

- Nas avaliacións psicopedagóxicas avalíanse, entre outros aspectos, o nivel lector e escritor e a expresión oral do alumnado e

proporcionánselles pautas ao profesorado e as familias para tentar superar as dificultades detectadas.

- O departamento de orientación poderá proporcionar ao profesorado que imparte as dúas horas de reforzo de Lingua para o alumnado exento de 2ª Lingua Estranxeira, en 1º e 2º de ESO, material que inclúe actividades relacionadas coa lectura e a escritura.
- O profesorado de pedagogía terapéutica e audición e linguaxe traballará directamente co alumnado diferentes aspectos relacionados coa lectura (velocidade, comprensión, fluidez, exactitude) e a escritura (ortografía, grafía, exactitude e expresión escrita).

4. ESTRATEXIAS DE INTERVENCIÓN

Para o desenvolvemento das actuacións recollidas no presente Plan o departamento de orientación empregará as seguintes estratexias:

- ✓ Reunións co equipo directivo, titores/as e profesorado en xeral.
- ✓ Entrevistas individuais co alumnado e as familias.
- ✓ Charlas informativas para familias, alumnado e profesorado.
- ✓ Elaboración de material.
- ✓ Asesoramento directo ao alumnado, grupal e individualmente.
- ✓ Programas de intervención: educación sexual, prevención de trastornos alimentarios, hábitos e técnicas de estudo, orientación vocacional...
- ✓ Instrumentos e probas psicopedagóxicas para as avaliacións psicopedagóxicas (cuestionarios e enquisas sobre diversas cuestións, escalas de intelixencia, aptitudes, intereses, personalidade...).

PRINCIPIOS DE INTERVENCIÓN

Os principios que van guiar a nosa actuación educativa son os establecidos por autores como Rodríguez Espinar, Lázaro e Asensi, e Vidal e Manjón:

- * Curricularidade: Debemos seguir unha Estratexia Integradora, na que a orientación atravesa as áreas de forma transversal a través de todas as áreas/materias/módulos/ámbitos do currículo, as actividades complementarias e extraescolares e a través da titoría.
- * Continuidade: A orientación comeza nos primeiros momentos de escolarización, abarca todo o tránsito polo sistema educativo e proxéctase máis aló do abandono da institución educativa.
- * Intensidade: Existen certos momentos críticos de maior intensidade orientadora nos que o proceso orientador ha de intensificarse.
- * Dimensión/desenvolvo: A actividade orientadora debe abarcar todas as dimensións da personalidade (psicolóxica, biolóxica, sociolóxica e escolar), fomentando o desenvolvemento integral.

- * Implicación/colaboración: No proceso orientador deben estar implicados todos os membros da comunidade educativa, non sendo unha actividade só do orientador/a Planificación:
- * Debe ser unha actuación planificada e sistemática. No PEC recolleranse as liñas xerais de orientación e titoría, planificándose as actuacións a través do Plan de orientación de centro, que se concretará cada curso no seu correspondente PGA, concretando desta maneira para un curso escolar o PXAD, POAP e PAT.
- * Prevención: a orientación debe anticiparse ás situacións problemáticas ou dificultades.
- * Intervención social: debe ter en conta a contorna social, así a intervención non será só sobre o alumnado, senón tamén sobre o contexto.

Sen esquecer os Principios Deontolóxicos recolleitos por COPOE (Confederación de Organizacións de Psicopedagogía e Orientación Españolas) no Código Deontolóxico da orientación educativa en España:

- * Respecto aos dereitos fundamentais.
- * Principio de coherencia ética e profesional. Débense respectar as opinións, non deixar que os problemas persoais afecten á nosa práctica e actuar acorde aos principios éticos.
- * Principio de rigor e transparencia. Debemos levar un correcto rexistro das nosas actuacións e intervir con absoluto rigor, respectando a calidade e exactitude dos datos.
- * Principio de confidencialidade. Débese respectar a confidencialidade dos datos no exercicio da orientación, obedecendo sempre ao Protocolo de protección de Datos.
- * Principio de compromiso coa desvantaxe socioeducativa. Debe contribuír a alcanzar a igualdade de oportunidades e actuar como mecanismo compensador de desigualdades.
- * Principio de traballo en equipo e coordinación. Debemos estar sempre en contacto e coordinación cos nosos/as compañeiros/as, contribuíndo á mellora na nosa práctica.
- * Principio de formación e actualización. Como orientadores temos o dereito e o deber de actualizarnos e formarnos permanentemente.

METODOLOXÍA

A metodoloxía que usamos é unha metodoloxía activa e participativa onde prima a cooperación e o traballo en equipo, partindo sempre dunha visión constructivista do proceso de ensino – aprendizaxe e dunha perspectiva sistémica onde todos os membros da comunidade educativa teñen a súa función e responsabilidades.

O seu desenvolvemento será responsabilidade de todo o profesorado , coordinados polos titores e á súa vez todos eles coordinados polo Xefe de Estudos, coa colaboración e apoio do D.Ou. Neste sentido e debido á cantidade de profesionais sobre os que recae a aplicación do plan, resulta de vital importancia o establecemento de canles de comunicación adecuados e fluídos que permitan unha coordinación eficaz. Dita coordinación realizarase nas reunións previstas no calendario de reunións do DO exposto anteriormente, así como nas distintas reunións de claustro, CCP e sesións de avaliación previstas na PGA.

Será unha metodoloxía inclusiva que respecta os distintos ritmos e estilos de aprendizaxe, os diversos intereses e motivacións do alumnado, seguindo os principios DUA e as pautas establecidas nos diversos protocolos da administración para a atención ás diversas NEAE. Será unha metodoloxía competencial (contibuyendo transversalmente ao desenvolvemento das competencias clave)

Priorizaremos un asesormiento xeneralizado fronte ao individualizado sempre buscando unha perspectiva facilitadora da orientación e non directiva.

TÉCNICAS DE INTERVENCIÓN

A continuación, reflíctense as técnicas para utilizar segundo as tres etapas fundamentais nas que pode subdividirse o proceso orientador:

EVALUACION INICIAL, onde se debe solicitar a información necesaria para efectuar unha primeira avaliación do problema; podemos utilizar como técnicas de recollida de información: entrevistas, revisión de documentos, observación, cuestionarios, entrevistas, reunións...

PERÍODO EXPLORATORIO ou DE DIAGNÓSTICO, onde se trata de chegar a un coñecemento o máis completo posible; pódense utilizar as seguintes técnicas:

Técnicas psicométricas.

Técnicas conductuales (para a análise funcional de conduta).

Técnicas subxectivas: autobiografía, diarios, ...

Técnicas sociométricas: escalas de distancia social, sociogramas, ...

FASE ORIENTADORA-TERAPÉUTICA. Na que se implementa a intervención:

Técnicas de asesoramento e comunicación: reencuadre, disco-relado, parafrasear,...

Técnicas de toma de decisións.

Técnicas cognitivo-conductuales: economía de fichas, tempo fóra, contratos conductuales, reforzo positivo, desensibilización, ...

Técnicas de dinámica de grupos: de presentación, cohesión grupal, confianza...

Técnicas de avaliación.

Técnicas de investigación.

5. CRITERIOS DE AVALIACIÓN DO PLAN

A avaliación do Plan levarase a cabo en dous momentos: durante o seu desenvolvemento, o que permitirá realizar as oportunas modificacións; e ao remate do curso, para valorar o grao de consecución dos obxectivos e propoñer melloras de cara ao seguinte.

Para realizar o seguimento e avaliación deberanse ter en conta as valoracións que se realicen:

- Nas reunións da comisión de coordinación pedagóxica.
- Nas reunións do departamento de orientación.
- Nas reunións de coordinación dos titores e titoras coa orientadora e xefatura de estudos.
- Nas reunións de claustro.
- Nas sesións de avaliación.
- Nas memorias dos distintos departamentos didácticos.

Así mesmo, dende o departamento promoverase a cumprimentación de protocolos actuais da consellería e, cuestionarios onde se analice o grao de satisfacción da comunidade educativa con ditoplan.

Entre os criterios de avaliación podemos sinalar os seguintes:

- Adecuación dos obxectivos e as actuacións ás necesidades do centro e do alumnado.
- Grao de satisfacción e implicación dos diferentes membros da comunidade educativa.
- Utilización de recursos variados e motivadores.
- Adecuación dos materiais e recursos empregados.

A valoración global das accións realizadas reflectirase nunha memoria final, na que se indicará o nivel de consecución dos obxectivos previstos no plan, as dificultades atopadas e as modificacións introducidas, así como as conclusións e as propostas de mellora que deberán incorporarse no curso seguinte.

ANEXOS (Documentos anexos)

- Programación de PT
- Programación de AL

